

Herinrichting Heesseltsche Uiterwaarden

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

25 november 2009 / rapportnummer 2333-26

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

Rijkswaterstaat Oost-Nederland wil de Heesseltsche Uiterwaarden herinrichten en heeft hiervoor het Compromisplan 2008 opgesteld. Het doel is het verhogen van de dijkveiligheid en natuurontwikkeling. Deze doelen komen voort uit afspraken in het programma Nadere Uitwerking voor het Rivierengebied (NURG). Om de herinrichting mogelijk te maken is herziening van het bestemmingsplan nodig. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het voornemen wordt een procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De gemeenteraad van Neerijnen is bevoegd gezag.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) (hierna 'de Commissie'¹) beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval moet bevatten:

- een navolgbare beschrijving hoe vanuit de doelstellingen en randvoorwaarden alternatieven zijn ontwikkeld;
- inzicht in de effecten van de alternatieven op natuur, de mate waarin natuurdoelen worden bereikt en inzicht in de mate waarin de natuurbehoud-, uitbreidings- en ontwikkelopgaven voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal zijn verwerkt;
- inzicht in de effecten van de alternatieven voor de rivierveiligheid en de dijkveiligheid en daarmee samenhangend de effecten van een afwijkende dimensionering van de nevengeul;
- een publieksvriendelijke samenvatting van het MER, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie meer in detail weer welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen. In bijlage 2 staat een overzicht van de ingediende zienswijzen, waar in dit advies naar wordt verwezen.

2. ACHTERGROND, BELEIDSKADER EN BESLUITEN

2.1 Achtergrond en doelstelling

Als uitwerking van de Derde Nota waterhuishouding (1989) en de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (1991) is het NURG programma (1993) vastgesteld. In 1998 is aan het NURG programma een veiligheidsdoelstelling gekoppeld. Onderdeel van het NURG beleid is herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden, met een tweeledig doel:

- het verhogen van de veiligheid van het gebied achter de dijken tegen overstromingen door 5,5 cm waterstandverlaging, gebaseerd op de maatgevende afvoer van 16.000 m³/s;

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

- het leveren van een bijdrage aan de natuurontwikkeling in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Geef in het MER aan in hoeverre er strijdigheid is tussen de doelstellingen en zo ja, welke prioritering hieruit voortvloeit.

Veiligheid

In 2006 is in de planologische kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier gekozen om de veiligheidstaakstelling voor dit traject langs de Waal door kribverlaging te realiseren. Hierdoor is het kader voor de veiligheidsdoelstelling gewijzigd. Toekomstige veiligheidsdoelstellingen worden in de startnotitie gerelateerd aan de langere termijn, waarvoor beleid (Nationaal Waterplan) nog in ontwikkeling is. Beschrijf in het MER:

- de 'hardheid' van het kader voor de veiligheidsdoelstelling, gebaseerd op vastgesteld of vast te stellen beleid;
- de kaders voor de (nieuwe) veiligheidsdoelstellingen voor de Waal in het algemeen en een onderbouwing van de specifieke doelstellingen voor het plangebied;
- de ruimte die genoemde kaders bieden voor een grotere of kleinere waterstandverlaging dan de in de startnotitie genoemde 5,5 cm en daarmee samenhangend de dimensionering van de nevengeul, gemotiveerd vanuit de doelstelling.²

Natuur

Het gebied maakt deel uit van de EHS en het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. De natuurdoelstelling is geformuleerd als 'een bijdrage leveren aan 200 ha EHS natuurontwikkeling'. Het gebiedsplan natuur en landschap van de provincie Gelderland geeft invulling aan de EHS (203 ha nieuwe natuur in verschillende natuurdoeltypen). Dit plan zal worden vervangen door het natuurbeheerplan Gelderland. Geef in het MER aan of het natuurbeheerplan Gelderland gevolgen heeft voor de invulling van de natuurdoelstelling.

2.2 Beleidskader en randvoorwaarden

De doelstellingen van het project komen voort uit het NURG beleid. Daarnaast zal het voornemen moeten voldoen aan wet- en regelgeving en andere beleidskaders, waaronder:

- Natuurbeschermingswet (Nb-wet), Flora- en faunawet, nationaal en provinciaal natuurbeleid;
- Europese Kaderrichtlijn Water, (ontwerp) Nationaal Waterplan, (ontwerp) Beheer- en Ontwikkelplan voor de rijkswateren;
- beleid tegen overstromingen (Europese Hoogwaterrichtlijn, PKB Ruimte voor de Rivier, Nationaal Bestuursakkoord Water 2008, (ontwerp) Beleidsnota waterveiligheid);
- verdrag van Valletta, Wet archeologische monumentenzorg;
- besluit bodemkwaliteit.

Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten deze kaders leiden en wat de consequenties daarvan voor het voornemen zijn.

² In diverse inspraakreacties (onder andere nrs. 7, 15, 24, 40 en 49) wordt ingegaan op de hardheid van de onderbouwing voor de waterstandverlaging, mede in relatie tot de waterstandverlagende effecten van het weghalen van houtopslag. Hierbij wordt ook de dimensionering of aanleg van de nevengeul ter discussie gesteld.

In de startnotitie staat dat voor diverse thema's (scheepvaart, dijken, natuurbeleid, wonen, beheer en recreatie) randvoorwaarden gelden.

Neem in het MER op:

- een meer exacte formulering van deze randvoorwaarden en herleid deze zo mogelijk tot kwantitatieve grootheden;
- een onderbouwing of de randvoorwaarden voortvloeien uit wettelijke eisen, beleid of uit geformuleerde wensen;
- met betrekking tot scheepvaart: welke verondieping van de Waal nog aanvaardbaar wordt geacht.³

2.3 Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan het besluit van de gemeenteraad van Neerijnen over een nieuw bestemmingsplan voor de Heesseltsche Uiterwaarden. Voor deze besluitvorming wordt ook de passende beoordeling opgesteld. Geef in het MER aan welke overige samenhangende vervolgbesluiten moeten worden genomen voordat het voornemen kan worden uitgevoerd.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

Geef in het MER een heldere beschrijving van de verschillende onderdelen van het voornemen en alternatieven, zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving en vergelijking van alternatieven mogelijk te maken. Geef op tenminste één kaart de rivierkilometers en alle topografische namen aan die in het MER worden gebruikt.

3.2 Alternatieven

De Commissie adviseert vanaf de start de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal bij de ontwikkeling van alternatieven te betrekken. Laat daarbij (zoveel mogelijk) natuurbehoud-, uitbreidings- en ontwikkelopgaven voor Natura 2000 samengaan met de ontwikkeling van de EHS opgaven en voorkom aantasting van natuurlijke kenmerken. Om vroegtijdig inzicht te verkrijgen in de wettelijke realisatiemogelijkheden van het Compromisplan 2008 (zie ook paragraaf 4.3) adviseert de Commissie als fasering de volgende stappen aan te houden:

1. Nader onderzoek of zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast en de mogelijkheden bepalen om het Compromisplan 2008 op basis van de Nb-wet uit te kunnen voeren. Geef daarbij aan hoe wordt omgegaan met de uitbreidings- en ontwikkelopgaven die er voor de instandhoudingsdoelstellingen bestaan.
2. Aan de hand van het beleidskader en de randvoorwaarden de bandbreedte voor alternatieven vaststellen.
3. Op basis hiervan de redelijkerwijs te beschouwen alternatieven die voldoende onderscheidend zijn bepalen.

³ De startnotitie geeft aan dat er nog onderzoek plaatsvindt naar een mogelijk te grote aanzanding in, en daardoor verondieping van, de Waal.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Onderbouw en motiveer in het MER de gebruikte methodiek om tot een mma te komen. De Commissie adviseert om bij het ontwikkelen van het mma de natuurdoelstellingen te laten prevaleren boven de waterstandverlaging, waar deze laatste niet noodzakelijk is voor de veiligheid.

De uitkomst van de verificatiefase⁴ geeft goede aanknopingspunten voor het mma. Betrek in het mma:

- het versterken van de ecologische en landschappelijke samenhang met aangrenzende uiterwaarden;
- een ontwerp waarin de bodemkwaliteit (bodemverontreiniging) geen belemmering vormt voor de uitvoering;
- verondiepen van bestaande zandwinplassen;
- ontwikkeling van robuuste natuur;
- voorwaarden waaronder natuur zoveel mogelijk 'vanzelf' ontstaat;
- het versterken van laagdynamische omstandigheden (bestaande natuurwaarden, patroonbeheer, cultuurhistorie);
- het creëren van potentieel leefgebied voor de bever;
- het afstemmen van het beheer van graslanden op de eisen van de kwar-
telkoning.

3.4 Referentie

In het MER is als referentie voor de te verwachten milieueffecten van belang:

- een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied;
- een beschrijving van de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

In de startnotitie staat een goede omschrijving in algemene termen van de bestaande milieutoestand. Geef in het MER:

- per thema een omschrijving van de autonome ontwikkelingen die worden voorzien;
- de onzekerheden of onnauwkeurigheden die van belang zijn voor de effectbepaling.

⁴ Heesseltsche Uiterwaarden, Verificatiefase, Toelichting op het Compromisplan 2008, Arcadis, 26 maart 2009.

Maak in het MER een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

4.2 Bodem en water

Geef in het MER aan:

- de mogelijke invloed van de aanwezigheid van (ernstige) bodemverontreinigingen op het ontwerp. Geef in voorkomend geval aan welke kosten gemoeid zijn met het verwijderen of in de bodem isoleren van (ernstig) verontreinigde grond;
- de grondstromen (grondbalans) binnen het project;
- de veranderingen in inundatiefrequentie en -duur van de uiterwaarden en de gevolgen hiervan voor sedimentatie van rivierslib en de mogelijke herverontreiniging van de uiterwaarden op lange termijn;
- de nutriëntenbelasting van de nevengeul en het risico van deze belasting voor (blauw)algengroei, alsmede risicobeperkende maatregelen;
- de gevolgen van het voornemen op de waterkwaliteit in de recreatieplas.
- de consequenties van de geplande ingrepen op de geohydrologische situatie (grondwaterstanden en kwel) en mitigerende maatregelen;
- de gevolgen van de aanleg van nevengeulen voor de kwelweglengte⁵;
- de morfologische stabiliteit van de nevengeulen.

Het project kan leiden tot de vorming van ondiepten in de hoofdgeul die zich geleidelijk stroomafwaarts verplaatsen. Speciaal in dit gebied, met de benedenstroomse effecten van de buitenbochtbestorting bij St. Andries, kan daarvoor een kritieke situatie ontstaan, met name in de eerstvolgende bocht bij Opijnen. Beschrijf daarom in het MER:

- de rivierdiepte bij hoog en laag water en de sedimentatie in hoofd- en nevengeul;
- de aanzandingsproblematiek in de Waal ter hoogte van de Heesseltsche uiterwaarden en verder stroomafwaarts ten gevolge van het voornemen in combinatie met de buitenbochtbestorting bij St. Andries;
- welke verondieping per alternatief te verwachten is. Beschouw daarbij:
 - het gemiddelde en maximale effect ter plaatse van het project;
 - variatie in de tijd;
 - effecten benedenstrooms van het project.

4.3 Natuur

Gebiedsbescherming⁶

De natuurdoelstelling richt zich volgens de startnotitie specifiek op de realisatie van EHS. Voor Natura 2000 gelden eveneens natuurbehoud-, uitbreidings- en ontwikkelopgaven die mede bepalend zijn voor de uiteindelijke inrichting van het gebied. Volgens de startnotitie zal een passende beoordeling in het MER worden opgenomen. Onderzoek in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het

⁵ De lengte van het pad dat het kwelwater ondergronds aflegt voordat het weer aan de oppervlakte komt.

⁶ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

gebied niet aantast.⁷ Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁸ met succes wordt doorlopen.⁹ Betrek hierin ook de mogelijk cumulatieve effecten die optreden ten gevolge van meerdere projecten die plaatsvinden in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Maak onderscheid tussen de effecten in de aanlegfase en de beheerfase.

Geef in het algemeen:

- de huidige natuurwaarden in het plangebied;
- de begrenzingen op kaart van de EHS en het Natura 2000-gebied, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- mogelijke maatregelen en fasering in plaats en tijd om (negatieve) gevolgen van aanleg te minimaliseren;
- de randvoorwaarden en opgaven die voortvloeien uit het natuurbeheerplan Gelderland en het (concept)beheerplan voor het Natura 2000-gebied;
- de mate waarin de alternatieven aan de gestelde natuurdoelen voldoen.

Voor de EHS:

- de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van het gebied;
- de samenhang met EHS buiten het plangebied;
- een beschrijving en kaart van de gewenste natuurdoeltypen volgens het Handboek Natuurdoeltypen;
- de noodzakelijke abiotische condities voor deze natuurdoeltypen (bodemgesteldheid, voedselrijkdom, waterhuishouding);
- voor elk natuurdoeltype de maatregelen die nodig zijn om de natuurdoelstelling te behalen;
- het noodzakelijke beheer na voltooiing en of dit mogelijk conflicterend is met de te bereiken doelen.

Voor Natura 2000:

- de instandhoudingsdoelstellingen¹⁰ voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹¹ van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

⁷ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de gehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁹ Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.

¹⁰ Voor de Vogelrichtlijngebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen, te vinden in de aanwijzingsbesluiten van deze gebieden. Op dit moment lopen procedures om Natura 2000-gebieden aan te wijzen: de Habitatrictlijngebieden worden daarmee aangewezen en de Vogelrichtlijngebieden worden opnieuw aangewezen. Hiervoor worden eerst ontwerp-aanwijzingsbesluiten genomen en vervolgens definitieve aanwijzingsbesluiten. Beschrijf in het MER, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogelrichtlijngebieden en, indien van toepassing, de instandhoudingsdoelstellingen uit de ontwerp-aanwijzingsbesluiten. In de (concept)beheerplannen worden deze per gebied uitgewerkt in omvang, ruimte en tijd.

¹¹ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

Soortenbescherming¹²

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten (onder andere kamsalamander) te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹³ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁴ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats.¹⁵ Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf in het MER de landschappelijke en cultuurhistorische elementen, waaronder de aardkundige waardevolle elementen in het studiegebied. Geef aan wat de effecten van het voornemen zijn voor het behoud van deze elementen en ook welke positieve effecten in de toekomst uit het voornemen kunnen voortvloeien (bijvoorbeeld het ontstaan van nieuwe oeverwallen of rivierduinen). Besteed aandacht aan de beheervorm die past bij het behoud van het huidige mozaïeklandschap en het draagvlak voor de inrichting van het gebied.

Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing is van eventuele archeologische vindplaatsen, de effecten van het voornemen hierop, en of deze behoudenswaardig zijn.

4.5 Woon- en leefmilieu

De effecten op de woon- en leefomgeving zijn vooral in de uitvoeringsfase relevant. Geef in het MER inzicht in:

- de fasering en tijdsduur van werkzaamheden;
- wanneer grondverzet plaatsvindt en hoe en via welke route producten/materialen worden afgevoerd;
- welke tijdelijke en/of permanente depots worden ingericht;
- welke maatregelen worden voorzien om nadelige effecten van de ingrepen op de woon- en leefomgeving te beperken.

Geef daarnaast voor de uitvoeringsfase inzicht in:

- de geluidimmissie;

¹² Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹³ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹⁴ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹⁵ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

- de gevolgen van het initiatief voor de luchtkwaliteit;¹⁶
- de laagfrequente geluidemissie.¹⁷

Geef in het MER aan welke effecten het voornemen heeft op de recreatieve mogelijkheden in het plangebied en welke mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen¹⁸.

5. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven' en 'leemten in milieu-informatie' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

6. EVALUATIEPROGRAMMA

Het bevoegd gezag moet bij het besluit aangeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER reeds een aanzet te geven voor een evaluatieprogramma en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

7. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹⁶ Niet te verwachten is dat de grenswaarden uit de Wet Milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) zullen worden overschreden. In het MER moet dit aannemelijk worden gemaakt. Indien niet aannemelijk kan worden gemaakt dat met zekerheid aan de grenswaarden van de Wet Milieubeheer wordt voldaan, moet een modelberekening worden uitgevoerd conform de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

¹⁷ Men spreekt over laagfrequent geluid bij frequenties tot ca. 100 Hz. Naast het horen kan er bij laagfrequent geluid ook (in meer of mindere mate) sprake zijn van "beleven" van het geluid als druk op de oren, ogen of buik. Laagfrequent geluid kenmerkt zich onder andere door een goede geluidsoverdracht (dat wil zeggen weinig damping) over grote afstand. Vanwege deze combinatie kan laagfrequent geluid ten gevolge van zeefinstallaties relevant zijn voor afstanden tot 500 à 1000 meter, afhankelijk van omvang en trillfrequentie van de desbetreffende zeef. Indien het niveau van het laagfrequente geluid hoger is dan de gehoordrempel kan er al sprake zijn van hinder. Indien er derhalve sprake is van waarneembaar laagfrequent geluid, zijn de reacties ook relatief heftig, in tegenstelling tot geluid bij hogere frequenties. Bij laagfrequent geluid kan er ook sprake zijn van secundaire effecten in de vorm van (zichtbaar) trillende objecten en hoorbaar geluid vanwege in trilling gebrachte ramen, kopjes en dergelijke.

¹⁸ Zie ook zienswijzen 1, 12, 13 en 14 waarin aandacht wordt gevraagd voor behoud en ontwikkeling van recreatiemogelijkheden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat Oost-Nederland

Bevoegd gezag: Gemeente Neerijnen

Besluit: Herziening Bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09.0

Activiteit: Herinrichting Uiterwaarden

Bijzonderheden: In 2002 is al een startnotitie in procedure gebracht. In 2008 is een doorstart gemaakt en is een nieuwe startnotitie opgesteld en in procedure gebracht

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Staatscourant nr. 14630 van 30 september 2009

ter inzage legging startnotitie: 1 oktober 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 30 september 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 25 november 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. H.J.R. Lenders

prof. dr. ir. R. Rabbinge (voorzitter)

D. Spel (secretaris)

prof. dr. ir. H.J. de Vriend

drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Heesseltsche Uiterwaarden Verificatiefase, Toelichting op het Compromisplan 2008, Arcadis 26 maart 2009

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieustandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. E. Groot Koerkamp, Opijnen
2. Brandweer Gelderland-Zuid
3. Gasunie Groningen
4. C.G. Derksen, Heesselt
5. P. Engels, Heesselt
6. F.P.Y. Jaarsma, Tuil
7. R. Metz,
8. L. Schut
9. R. van Lingen, Heesselt
10. W.C.A. Scheurwater, Beuningen
11. C.H.A.M. Harteman, Echteld
12. J. Haring, Opijnen
13. A. Huyberts, Heesselt
14. A.M. Gijsberts, Varik
15. F.J.M. Bolleboom, Opijnen
16. G. van de Westeringh, Zennewijnen
17. F. en M. van Houweligen-Nijboer, Heesselt
18. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
19. Gemeente Lingewaal
20. A.C. Hakkert, Heesselt
21. M. Vlind, Mijdrecht
22. L. Peperkamp, Neerijnen
23. Gemeente Neerijnen, Waardenburg
24. J. Noordam, Varik
25. C.J.M. Gruson, Heesselt
26. Waterschap Rivierenland, Tiel
27. G. Visser, Geldermalsen
28. D. van Acquoy-de Goei, Opijnen
29. J. Akkermans, Varik
30. L.A.C. Visscher, Heesselt
31. C.J. Verwoert-Struik, Varik
32. M. van Dongen, Heesselt
33. C. Clements, Varek
34. J.C. de Jong, Heesselt
35. J.C. Noordam, Varik
36. Fam. van Hattem, Varik
37. A.W.H. van de Veen, Heesselt
38. Gemeente Geldermalsen
39. P. van den Heuvel, Heesselt
40. L. ten Brink, Heesselt
41. T. den Boon, Varik
42. H.M. Relou, Varik
43. H.H.G. van Asch Satter, Opijnen
44. A. Nooteboom, Heesselt en 25 mede ondertekenaars
45. M. en R. van Rooij, Varik
46. P. Sterrenberg, Heesselt
47. C. van den Heuvel, Heesselt
48. College van Maasdriel
49. R. Metz, Zaltbommel en 134 medeondertekenaars
50. Vitens, Arnhem
51. F. Verburg, Ophemert
52. C.J.M. Gruson, Heesselt
53. Gemeente Maasdriel

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Herinrichting Heesseltsche Uiterwaarden**

Rijkswaterstaat Oost-Nederland wil de Heesseltsche Uiterwaarden herinrichten en heeft hiervoor het Compromisplan 2008 opgesteld. Het doel is het verhogen van de dijkveiligheid en natuurontwikkeling. Om de herinrichting mogelijk te maken is herziening van het huidige bestemmingsplan nodig. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het voornemen wordt een procedure voor de milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-29061